

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „ПРАВНИ НАУКИ“

Приета от ФС (протокол №12/29.04.2024 г.)

Приета от КС (протокол №11/15.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Д. Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ПОЛИТИКИ И ИНСТИТУЦИИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ”

ЗА СПЕЦ: „Съдебна администрация“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 4

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	165	-

Изготвили програмата:

1.
(чл.-кор. проф. дин Иван Русев)

2.
(проф. д-р Андриана Андреева)

Ръководител катедра:
„Управление и администрация“ (доц. д-р Десислава Серафимова)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Политики и институции на Европейския съюз” предлага основни знания за историята, договорите, структурата, институциите, системата на управление и перспективите в развитието на Европейския съюз (ЕС). В нейното съдържание са включени теоретичните основи на идеите за създаването и функционирането на ЕС, както и обществената практика за тяхната реализация.

Тематичните единици на учебната програма представят следните основни проблеми: история на европейската идея и възникването на ЕС; изграждане на ЕС – договорите; структура на ЕС – основни институции и органи; функциониране на ЕС – видовете власти (изпълнителна, законодателна, съдебна) и свързаните с тях теории и практики; външна политика и политика на сигурност на ЕС; европейско образователно пространство – организация и перспективи; България и ЕС.

Очаквани РЕЗУЛТАТИ:

- Дисциплината „Политики и институции на Европейския съюз” предлага актуални знания за една изключително динамична материя, каквато е ЕС и във връзка с това изгражда у студентите аналитични умения, умения сами да допълват и осмислят новото знание;
- Аналитичността се подсилва и от интердисциплинарния характер на дисциплината – изгражда се способността да се търсят логически връзки и обяснения между различни сфери на знанието (историческо, политологично, икономическо);
- Изучаването на учебната дисциплина „Политики и институции на Европейския съюз” е важна съставна част от системата за изграждане на професионалната и гражданската култура на бъдещите специалисти, които ще се реализират на Европейския трудов пазар.

Учебната дисциплина „Политики и институции на Европейския съюз” предлага възможност за придобиване на многоезикова компетентност, личностна компетентност, гражданска компетентност, предприемаческа компетентност и компетентност на културна осведоменост и изява.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ВЪВЕДЕНИЕ В ДИСЦИПЛИНАТА		5	2	
1.1.	Знанията за Европейския съюз (ЕС) и превръщането им в съвременно научно направление			
1.2.	Знанията за Европейския съюз (ЕС) в системата на съвременното университетско образование			
1.3.	Знанията за Европейския съюз (ЕС) и техните информационни източници			
ТЕМА 2. ИСТОРИЧЕСКАТА РЕТРОСПЕКЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИДЕЯ. ДОГОВОРИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ		12	10	
2.1.	Раждането на европейската идея и нейната еволюция до средата на XX в. – между митовете и историческата реалност			

2.2.	Договорите на европейската общност – „стъпките” в нейното изграждане			
2.2.1.	Първи етап в изграждането на Общността – от края на Втората световна война до Парижкия договор (1945-1951)			
2.2.2.	Вторият етап: от влизането в сила на Парижкия договор до Римските договори (1952-1957 г.)			
2.2.3.	Третият етап: От Римските договори до Единния европейски акт (1957-1987 г.)			
2.2.4.	Четвъртият етап: от Единния европейски акт до Маастрихт (1987-1991 г.)			
2.2.5.	Петият етап: от Маастрихт до Амстердам (1991-1997 г.)			
2.2.6.	Шестият етап: от Амстердам до Ница (1997-2001 г.)			
2.2.7.	Седмият етап: от Ница до Договора за конституцията (1997-2001 г.)			
2.2.8.	Конституцията на ЕС – една непостижима цел.			
2.2.9.	Кризата след провала на Конституцията – факторите, възможните обяснения.			
2.2.10.	Осмият етап: от несъстоялата се Конституция до Лисабон (2004-2007 г.)			
2.2.11.	Обобщение на изминатия път			
ТЕМА 3. ПОЛИТИЧЕСКАТА СИСТЕМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ – ПРИНЦИПИ НА ИЗГРАЖДАНЕ		4	2	
3.1.	Европейският съюз в параметри и цифри			
3.2.	Какво представлява ЕС? Новият модел: ЕС – политическа система без да е „държава”. ЕС не е обикновена международна организация			
3.3.	Теории за европейската интеграция и политиката на ЕС			
3.4.	Политическата система на ЕС и на САЩ – сравнителен анализ			
ТЕМА 4. ИНСТИТУЦИОНАЛНОТО УСТРОЙСТВО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ		4	2	
4.1.	Как функционира ЕС – трите институционални нива?			
4.2.	Ниво „Политика”			
4.3.	Ниво „Управление”			
4.3.1.	Основните институции на ЕС			
4.3.2.	Консултативните органи на ЕС			
4.3.3.	Финансовите органи на ЕС			
4.3.4.	Други специализирани органи на ЕС			
4.4.	Ниво „Формиране на политики”			
ТЕМА 5. ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ		4	2	
5.1.	Политиката на изпълнителната власт на ЕС			
5.2.	Управление чрез Съвета на ЕС			
5.3.	Управление чрез Европейската комисия (ЕК)			
5.4.	Комитология: взаимодействие на двойната изпълнителна власт			
ТЕМА 6. ЗАКОНОДАТЕЛНАТА ВЛАСТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ		4	2	

6.1.	Законодателната система на ЕС			
6.2.	Законодателната политика в Съвета на ЕС			
6.3.	Законодателната политика в Европейския парламент (ЕП)			
ТЕМА 7. СЪДЕБНАТА ВЛАСТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ		4	2	
7.1	Правната система на ЕС			
7.2.	Съд на европейските общности (СЕО) – състав, процедура, юрисдикция			
7.3.	СЕО и конституционализирането на ЕС			
7.4.	Новости в съдебната система на ЕС, предвидени в Лисабонския договор			
7.5.	СЕО и Европейското право – обобщения и оценка			
ТЕМА 8. ОБЩА ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКА НА СИГУРНОСТ (ОВППС) НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ		2	2	
8.1.	Същност и начало на общата външна политика на ЕО			
8.2.	Преломният момент – Договорът от Маастрихт и общата външна политика на ЕС			
8.3.	ОВППС на ЕС – насоките на нейното развитие през последното десетилетие на XX в. и първото десетилетие на XXI в.			
8.4.	ОВППС/ЕПСО днес – основни обобщения и резултати			
ТЕМА 9. ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ		2	2	
9.1.	Принципи и организация на европейското образователно пространство			
9.2.	Европейските образователни програми			
9.3.	Европейската система за трансфер на кредити. Възможности и организация на студентската и научната мобилност			
ТЕМА 10. БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ		4	4	
10.1.	Исторически, културен и политически потенциал на българското членство в ЕС			
10.2.	България и ЕС през последното десетилетие на XX в. – първите стъпки към еврочленството			
10.2.1.	Промените в страната в края на 80-те и началото на 90-те години – политическата и икономическата обстановка на първите български стъпки към еврочленството.			
10.2.2.	Първите официални контакти между България и ЕС. Начало на преговорния период			
10.3.	„Връщането в европейското семейство” – България и ЕС през първото десетилетие на XXI в.			
Общо:		45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Контролна работа – тест (с отворени, затворени или смесени въпроси)	1	40
1.2.	Курсова работа (по предварително избрана или зададена тема)	1	45
Общо за семестриалното оценяване:		2	85
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит (тест със затворени и отворени въпроси)	1	80
Общо за сесийното оценяване:		1	80
Общо за всички форми на контрол:		3	165

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

- 1. Русев, И.** Европеистика. Кратък университетски курс. Изд. „ОНГЪЛ“, Варна, 2018.
- 2. Русев, И.** Европеистика. Кратък електронен учебник. Второ допълнено и преработено издание. Издателска къща „СТЕНО“ – Варна, 2014. (ISBN 978-954-449-477-3)
- 3. Русев, И.** Глобализация. Кратък електронен учебник и библиография. Издателска къща „СТЕНО“ – Варна, 2013. (ISBN 978-954-449-647-0)
- 4. Русев, И.** Европейският съюз и информационното общество. Електронен учебник. Изд. „Наука и икономика“. Икономически университет – Варна, 2013. (ISBN 978-954-21-0684-5)
- 5. Русев, И.** Европеистика. Електронен учебник. Изд. „Наука и икономика“. Икономически университет – Варна, 2016. (ISBN 978-954-21-0889-4)
- 6. Русев, И. (съавтор).** Европейска икономическа интеграция. Учебник. Варна, Изд. „Он-гъл“, 2014. Други авт.: Атанас Тодоров Атанасов, Иван Динев Русев, Иван Владимиров Илиев, Веселина Василева Димитрова, Александър Асенов Шиваров, Георги Маринов Георгиев, Петьо Тодоров Бошнков, Валентина Генова Макни.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

- 1. Хикс, Саймън.** Политическата система на Европейския съюз. Второ издание. Изд. „Парадигма“, София, 2007.
- 2. Марков, Г.** Светът през XX век. С., 2000.
- 3. Джонсън, П.** Съвременността. Светът от 20-те до 90-те. С., 1993.
- 4. Шрьотер, Х.** Европа – политика, икономика, история, култура. Изд. „Рива“, София, 2002.
- 5. Панушев, Е.** Икономическа интеграция в Европейския съюз. Изд. “НЕКСТ”, София, 2003.
- 6. Генов, Г, Е. Панушев.** За по-голям и по-силен Европейски съюз. Изд. “НЕКСТ”, София, 2001.
- 7. Анерозе, Йорг-Рюдигер Зик.** Европа – история, личности, институции, политика, държави. Изд. „Дамян Яков“, София, 2007.
- 8. McAllister, R.** From EC to EU: An Historical and Political Survey. London (Macmillan).

9. Dedman, M. The Origins and Development of the European Union, 1945–1995. London, 1996.

ОСНОВНИ ИНТЕРНЕТ ИЗТОЧНИЦИ:

1. Официален web-site на ЕС: <http://europa.eu/abc/treaties>
2. Портал за европейска интеграция, Европа, ЕС – „Europe.bg”: <http://www.europe.bg>
3. Официален web-site на БТА с информация за историята на кандидат-членството и членството на България в ЕС: <http://www.bta.bg/site/bulgaria-eu/index.shtml>
4. Официален web-site на Съвета на ЕС: <http://www.consilium.eu.int>
5. Официален web-site на Европейската комисия: http://ec.europa.eu/index_en.htm
6. Официален web-site на Европейския парламент: (<http://tinyurl.com/eot48>)
7. Официален web-site на Съда на ЕС: <http://curia.europa.eu/>
8. Институции на Европейския съюз: <http://www.horizonti.bg/evro/institution.htm#14>
9. Web-site с информация за ЕС – „Дневник Европа”: EurActiv
10. Международен образователен сървър на UNESCO „D@dalos”: <http://www.dadalos-europe.org/bg/>
11. Интернет-речник думи, свързани с ЕС: EUABC.com
12. Многоезична терминологична база на ЕС „IATE”: <http://iate.europa.eu>
13. Енциклопедия „Уикипедия”: <http://bg.wikipedia.org/wiki/>